

0+

*"Поро пилалп улыт яндар шўман-влак:
цуло Юмым уажыт" (Мф. 5:8).*

ШҮМ-ЧОН ЦЗОЛЫК

2013 ий, март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 2-по (70) №, 2019-ий ФЕВРАЛЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыше почеш

ПРАВОСЛАВНЫЙ САМЫРЫК ЕН-ВЛАКЫН КЕЧЫШТ ЛҮМЕШ МОСКОН ДА УЛО РУСЬЫН СВЯТЕЙШИЙ ПАТРИАРХШЕ КИРИЛЛЫН МУТШО

Шергакан шольо ден шўжар-влак!
Мый тендам уло чонем дене
Господь Иисус Христосым Вашлийме
(Сретений) да Православный
самырык ен-влакын кечышт
дене шокшын саламлем.

Черке таче Иисус Аза ден чын
ыштыше да Юмым жаплыше шонгыен
Симеонын вашлиймыштым шарналта.
Утарышын ты тўняшке толмыжым тиде
шонгыен чон вургыжын пеш шуко
жап вучен. Святой Шўлыш гоч Юмо
тудлан шижтарен: Мариян кидыштыже
уло Аза шукертсек вучымо,
да уло калыклан утаралташым
конда. Сретений пайрем – чонын
Христос дене вашлиймашыже.
Господь чынжымак эре мемнан дене
пырля. Тудын мыланна эре полшаш
шонымыжым, полшымыжым ме тўрлў
амаллан кўра огына уж але ынена уж.

Кызыт жапшат ала-молан пеш вашке
эртымыла чучеш, самырык-влакын
илышышт кугу оксан пашам кычалме,
поян илышым илыме да моло арам
пашам ыштыме дене кылдалтын.

Но кунам-гынат чыла тидлан
мучаш лийшаш. Тунам самырык
ен уло илышыжым шарналта, чын
иктешлымашым ышта, шке шўм-чон
шижмаш келгытышкыже ончалеш,
шоналта да умыла: Юмо деке
лишемме, Тудын дене вашлийме –
илышыште тиде эн кугу событий!

Шергаканем-влак, мый тыланда
Христос дене куанле вашлиймашым
тыланем. Вет тыгай вашлиймаш
нерген святитель Феофан Затворник
эше 1861 ийыштак возен.

Мый шкеат Господь Иисуслан
кумалаш тўналам, шўм-чоныштыда
Юмылан ўшанымаш, чыла пашаштыда
кугу полыш да энертыш лийже
манын йодам. Тек Господьын
суапландарымашыже тендан дене
пырля кызытат, керек-кунамат, курым-
курым мучкак лиеш. Аминь.

КУМАЛМЫЖЕ ИЛЫШ КОРНЫНАМ ВИКТАРЫЖЕ

Преподобный Серафим Саровскийым шарныме кечын, 15 январьште, Свято-Троицкий Серафимо-Дивеевский ўдырамаш монастырьште Юмын литургий да кугу пайрем лийын.

Службо Троицкий соборышто, святой Серафим ачанан мощным аралыме верыште, эртен. Тудым Москосо Патриархатын вес черкыла дене кыл шотышто пӧлкажын председательже (ОВЦС), Волоколамын митрополитше Иларион вӱден. Туддене пырля Угарманын митрополитше Георгий да тыгак пайремыш пагален толшо шуко митрополит, епископ ден священник-влак служитленйт, нунын коклаште мемнан владыка Иоанн лийын. Юмын литургий деч вара Дивеевысе обительын настоятельницаже Сергия (Конкова) пырля служитлымылан митрополит Иларион ден Георгийлан, тыгак чыла архипастырь ден пастырь-влаклан таум ыштен.

– **Христос Черке да Шочмо эл верч шогышо архипастырь-влак, Пылпомышысо Царицын, мемнан кӱшылсӧ игумениян, да преподобный Серафимын молитвашт дене Господь тендам пенгыдемдыже**, – тыланен игумения Сергия да митрополит Иларионлан Юмын Аван «Умиление» лӱман Серафимо-Дивеевский иконыжым пӧлеклен.

– **Юмын ойырен налме Серафим ачанан, Саровысо чудотворецын, 15 январьште колымо кечыжым Христос Черке курымаш илышлан шочмо кече семын йывыртен палемда. Пылпомышто кызыт кугу молитвенникна уло да Господь ончылы мемнан верч кумалеш. Преподобный Серафим тачат мемнан туныкта, суапландара, лыпландара,**

Юмын кӱштымашыже-влак почеш илаш да икте-весе коклаште тынысым аралаш вийым пуа, – манын Угарманын митрополитше Георгий.

Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кириллын благословитлымыш почеш Дивеевысе обительыш толмыжлан да пайрем службам вӱдымыжлан митрополит Иларионлан владыка Георгий таум ыштен, шуко поро мутым каласен да преподобный Серафимын святой мощным пыштыман иконым пӧлеклен. Саровысо чудотворецын вес юмонажым Святейший Патриарх Кириллан пуаш кӱштен да каласен:

– **Преподобный ачанан кумалмыш дене Господь тудым Первосвятитель пашаштыже чот пенгыдемдыже.**

Митрополит Иларион чылаштым кугу пайрем дене саламлен, Святейший Патриарх Кириллын благословенийжым каласен да ешарен:

Умбакеже - 3-шо лаштыкыште.

– Тачысе литургийыште ме апостол Павелын галат-влаклан колтымо серышыжым колыштна: «Шўлышын саскаже: йбратымаш, куанымаш, тыныслык, кужунчытымаш, алалкумыл, порылык, ўшанымаш, ўнышылык, шкем кучымаш» (Гал 5:22-23). Преподобный Серафимын, Руш мланде верч кумал шогышо святойын, койышыштыжо ожно апостолын каласыме чыла сай качестваже лийын. Тудын шарыме куаным, йбратымашым да ўнышылыкым шижаж манын, илымыж годым тудын деке уло Россий гыч толыныт. Кажныже тыште лыпланымашым муын. Тачат ме тудын мощыжо кийыме раке деке ўшан дене толына, чон да кап чер деч паремына, духовный илишлан да служенийлан пенгыдемына.

Тудо владыка Георгийлан таум ыштен да чот тыршымыжым палемден, вет Угарман кундемыште служитлаш тўналмыж годым тыште 200 черке лийын гын, митрополийыште кызыт 650 храм уло.

Владыка Иларион тыгак Черкын кызытсе положенийже нерген ойлен:

– Мемнан Черке ваштареш сарым тарватеныт. Ме огыл тудым тўналынна, мыланна ынде аралалташ гына кодын. Ме шкенан святой Черкын священный канонический чекшым (границыжым) арален кодынена, Украинысе шуко миллионан паствым тусо кучемян шыгыремдымыже да Черкынам Константинопольсо Патриархатын поктылмыж деч аралена. Шелалташ велыш куснышо ты патриархат дене ме евхаристический кылым кўрлынна. Южо енже йодеш: «Кузе ме Константинополь деч посна илаш тўналына?» Лу курым ончыч Рим Черке деч ойырлымо, тидлан кўра але вара мемнан Черкыште кызыт марте тичмашлык лийын огыл? Православный Черке лу курым жапыште Юмылан йўрышў да уло тўнялан волгалтше шуко святойым пуэн. Афоныш коштмо шотыштат чўчкыдын йодыш лектеш. Тушко кошташ нигў ок чаре, но руш Свято-Пантелеимон монастырьыште веле причастийыш ушнаш лиеш. Афоныш коштмыжо эн кўлешан мо? Але мемнан Руш мландыште святыне уке? Теве Дивеевысе обитель, Троице-Сергиев лавре святыне дене темше улыт, чудотворный юмона-влак, святой угодник-влакын мощышт мыняре шуко. Айста кумылнам шке святыне-влак деке савырена. Преподобный Серафимын мощыжо кийыме тиде святой храмын омсалондемжым мый чон вургыж вончышым. Тек тудын молитваже мемнам илыш корныштына вўда, тек мемнам да Шочмо элнам чыла осал деч арала!

Пресс-службын материалже почеш.

Морко посёлкысо Юмын Кончымо лүмеш черкылан – 200 ий

Иисус Христосын Тынеш пурымыжо да Юмын Кончымо кечын, 19 январьште, Морко посёлкышто верланыше черке шке 200 ияш лүмгечыжым палемден.

Тиде пайрем лүмеш 21 январьште Юмын Кончымо лүмеш храмыште Волжск ден Шернурын Преосвященнейший епископо Феофан Юмын литургийым служитлен. Владыка Феофанлан ты храмын настоятельже протоиерей Леонтий Очетов, Арын селасе Христосын Шочмыжо лүмеш черкын настоятельже протоиерей Николай Чузаев, Шиньша селасе Юмын Аван Казанский иконыжо лүмеш черкын настоятельже иерей Евгений Шамаев да Волжск олассе Святитель Николай Мирликийский лүмеш соборын клирикше Иоанн Захаров полшенит.

Литургий деч вара владыка Феофан чылам Юмын Кончымо да Иисус Христосын Тынеш пурымо пайрем дене саламлен да тыге туныктен каласен: «Уло чонем дене тыланем: Господь Юмо мемнан илышыштына эре кончыжо. А ме шкеже, Тудын йоратымашыжым да мыланна ўшанымашы-жым илышна дене пенгыдемдена. Тачысе кечын ме илыше улына гын, Юмо ужеш, ме але поро пашам ыштен кертена. Мыланна шкеннам вашталташ да сулыкнам касараш жапым пуа. Юмо деч прощенийым да полышым йодын, осал корно деч коранын да поро пашам веле ыштымынам вуча».

Владыка Пырчес подылшо-влакым Святой Таинством налмышт дене саламлен, черке настоятельлан поро пашажлан да службыш толшо калыклан иквереш кумалмылан тауштен каласен, Христосын йоратымашыж дене илаш да молитва деч коранаш огыл манын сугыньлен.

Леонтий ачана Преосвященнейший Феофанлан тауштен да прихожан-влак лүм дене тудлан вензелян шүргүштышым пöлеклен.

Черке пеленысе Рушарня школын тунемшыже-влак, пайрем дене саламлен, муро ден почеламут-влакым пöлекленыт.

Службо деч вара Морко районысо администрацийын актовый залыштыже владыка Феофан верысе ялшотан илем вуйлатыше, школ директор да алмаштышышт-влак, культура пашаен-шамыч дене вашлийын.

Саламлыме мутым епископ Феофан да Морко район администраций вуйлатыше Александр Николаевич Голубков ойленит. Леонтий ача чумыргышо калыкым Морко черкын историйже дене да ик ий мучко ыштышаш паша радам дене палдарен. Коридорышто кидпаша выставке ден черкын историйже нерген стенд-влакым верандыме ыле. Вашлиймашке толшо кажне уналан Морко черкын фотосүретшым савыктыман 2019 ийлан пырдыж календарьым кучыктым, тўшка фотом ыштыме.

Л.КСЕНОФОНТОВА.
Морко район.

УТАРЕ ДА АРАЛЕ!

– Православный ен оныш ыресым молан сакен коштшаш?

– Ыресым онышто молан нумалмым апостол Павелын мутшо гыч умылаш лиеш, вет тудо манын: «Мый Христос дене пырля ыресеш пудалалтынам» (Гал. 2:19). Святитлыме ырес – тиде ўшанымашын символжо, Христос Черкын енже улмым ончыктышо пале. Ырес мемнам осал шўлыш деч арала. Кō ыресым ынеж нумал, тудо Юмын полыш деч шке кумылын коранеш. Священномученик Петр Дамаскин ырес нерген тыге ойлен: «Илышым пуышо Ыресын палыжым пыштыме дене тый ия-шамычым поктен колтет да тўрлō чер деч паремат. Тиде нимогай нелылык деч посна тунамак шукталтеш. Святой Ыресын чыла порылыкшым кō шотлен пытарен кертеш?»

– Шōртньō але ший ырес сайрак?

– Ыресым могай материал гыч ышташ кўлмō нерген нимогай правил уке. Христианинлан ырес деч шергакан нимоат лийын ок керт. Шōртньō але ший ыресым нумалнет – нумал, тыште нимо удажат уке. Эн шулдакан алюминий ыресат тугаяк кугу виян. Эн тўнжым ида мондо: ыресым кудашман огыл, адакше тудо православный да святитлыме лийшаш.

– Православный ден католический ырес мо дене ойыртемалтыт?

– Христосым ыресеш кум пуда дене огыл, а ныл пуда дене пудалыме улмаш манын, Православный Черке туныкта. Сандене православный ыресыште Утарыше Христосын йолжым посна пудалымым ончыктымо, тыгак ыресын вес велныже «Спаси и сохрани» («Уtare да арале») манын возат.

Католический ыресыште Христосын кок йолжым ик пуда дене пудалымым ончыклат.

– Ыресым цепочкишто нумалаш лиеш мо?

– Цепочко ден вичкыж кандыра коклаште ойыртеп уке. Ырес пенгыдын кечыже да эре онышто лийже.

– Ыресым да зодиак палым пырля нумалаш лиеш мо?

– Ме ойлышна: ырес – тиде Христос Черкын енже улмым ончыктышо пале. А зодиак знак, оберег ден амулет-влак айдемын Юмылан огыл, а тўрлō кўлеш-оккўлан, суеверийлан ўшанымыжым ончыклат. Нуным пырля нумалаш лиеш але уке – шке шоналте. Теве адак апостол Павелын мутшым шарналтена: «Ўшаныдыме-влак дене пырля йот омыташ ида кычкалт. Чын ыштымын да закондымылыкын мо иктеш лиеш? Волгыдо ден пычкемыш коклаште могай кыл уло? Христос ден Велиар коклаште могай икгайлык? Але ўшаныше ден ўшаныдыме коклаште мо иктеш лийын кертеш? Юмын храмже шояк юмо-влак дене пырля кузе лиеш? Те илыше Юмын храмже улыда. Юмо тыге ойлен: «Мый нунын дене илаш да коклаштышт кошташ тўналам. Нунын Юмышт лиям, а нуно Мыйын калыкем лийыт» (2Кор. 6:14-16).

– Акам вес ыресым налын гын, ынде мый тудын ыресшым чиен кертам мо?

– Ырес – тиде святыне, ўшанымашын символжо, тудым иктаж-кō чиен коштмо дене тудо ок вашталт, тугаяк виян коদেশ.

– Уремыште ыресым муат гын, тудым налаш лиеш мо? А налат гын, тудын дене мом ыштыман?

– Уремыште ыресым ужат гын, тудым налаш лиеш веле огыл, а кўлеш! Тыгай кугу святынным тошкен кошташ ок лий. Мумо ыресым шкеат чиен кертат. Тыйын шкендын ыресет уло гын, тудым черкыш намиен пуаш але тудым чиен кошташ келшыше вес енлан пуаш лиеш.

– Святитлыдыме ыресым чияш лиеш мо?

– Лиеш. Святитель Иоанн Златоуст воза: «Пушенге гыч камвочшо кок укш ыресла возеш гын, ия-шамыч тыгай вер дечат коранаш вашкат». Туге гынат ыресым святитлаш священником йодса, а черке кевытыште налме ырес-влак святитлыме улыт, тидым пален лийза.

– Мончаш пурымо годым ыресым кудашман мо?

– Ыресым нигунам да нигушто кудашман огыл.

– Черкыш ырес деч посна мияш лиеш мо?

– Кузе храм ырес деч посна ок лий, тыгак айдема ырес деч посна лийшаш огыл. Ыресым святитлыме годым священник кок молитвам лудеш. Тиде ырес чоным веле огыл, тыгак капымат чыла тўрлō тушман, юзо, чародей да осал шўлыш деч арален кертше манын, тудо Господь Юмо деч ыреслан пылпомышысо куатым йодеш. Ыреслан Юмын пуымо куат кугу. Тынеш пурышо айдемылан ыресым кудашман огыл, тыгак черкышкат ырес деч посна кошташ ок лий. Мончаште мушкылтмет годым, рентген-кабинетыш але врач деке пуримет годым ыресет эре оныштет лийже. Ырес – тиде христианнын саркуралже (оружийже). Кōн ыресыже уло, ия-шамыч тудын деке лишемаш лўдыт. Арамлан огыл Кугече стихирыште мурат: «Ырес – сандалыкым аралыше, ырес – Черкын сылнылыкше, суксо-влаклан моктымаш да ия-шамычын сусырышт». Сандене ыресым нигунам да нигушто ида кудаш!

Тенгече ужмо ўдырамаш!

Петербургысо поро пиалан Ксения Паванан самырык годсо илышыж нерген шагал палена. Тудо военный енлан, Андрей Петровлан, марлан лектын улмаш. Нунын ешыште йоратымаш, икте-весым умылымаш да пагалымаш озаланен. Андрей черкыште мурен, а пелашыже черке службым пеш йоратен. Тыгай пиалан илыш кужун шуйнен огыл. 26 ияш Ксения маријже деч посна кодын. Тудо ынде пörьен вургемым чиен да родо-тукымжылан каласен: «Андрей Федорович колен огыл, Ксения колен». Ойгылан көра тудын ушыжо пудыранен, шоненыт, но ўдырамаш тиде жап гыч Юмын ойырен налме еныш савырнен. Тудо суртшым енлан пуэн, а шкеже ола уремыште илаш тўналын. Юродивыйн

ишышыже куштылго огыл: пеле шужен илаш, шке лук деч посна ола мучко күчен кошташ логалын. Осалым ойлышо енат лийыныт, но нунылан Ксения сырен огыл, эше нунын тазалыкышт верч Юмылан кумалын. Южгунам гына каласен: «Колышо Ксения тыланет нимогай осалым ыштен огыл, молан тый тудын деке пижедылат?»

Оласе калык шижын: Петербург мучко Ксения тыглай гына ок кошт, мо дене гынат полшаш тырша. Смоленск шўгарла пелен черкым чонышо-влаклан йўд еда кермычим нумалмыдылымжым тогдаеныт, ола тўрысö пасушто йўдвошт кумалмыжым ужшо енат лийын. Ынде тудын мутшым колышташ да умылаш тыршенит.

Ксения 45 ий тыге илен. Колымо ийже раш огыл, кеч шукинжо 1803 ийым палемдат. Тудым Смоленский шўгарлаш тоеныт. Ен-влак шўгар ўмбаç мландам святыне семын мōнгышт нумалаш тўналыныт. Ксения илыш корныжым серыме мрамор кўм шогалтымек, калык мрамор катышылат нангаяш тўналын, олмешыже нужна-шамычлан оксам пыштен коденит.

Колымеке, Ксения шўгар ўмбаланже часамлам чоненыт. Октябрь революций деч ончыч тыште эре панихидым эртареныт. Мариийштым йомдарыше тулык ўдырамаш-влак, чоныштым луштарен, тушто молитвам лудыныт. Ача-ава деч посна кодшо йоча-влаклан тyse черке пелен приютым почыныт.

Руш Православный черке Петербургысо Ксения святой-влак радамыш 1988 ийыште пуртен, тудым 6 февраль кечын чыла вере пагален шарнат. Смоленский шўгарласе часамлаште веле огыл, моло черкыштат лўмешыже службым эртарат.

Юродивый-влакын ыштыме сай пашаштым уш дене огыл, а шўм-чон

БЛАЖЕННАЯ КСЕНИЯЛАН МОЛИТВА

О, чыла тўрлө поро пиалан Ксения авана! Кўшнысö Юмын шулдыр йымалныже илыше, Юмын Аважын вуйлатымыш дене тōр корно дене пенгыдын коштыкымо, шужымашым, йўмö шумашым, йўштым, шокшым, вурсымашым, поктымашым шуко чытыше, ончыкылыкым ужаш, öрыктарыше паша-влакым ышташ Юмо дечын куатым налынат да Тудын леведыш йымалныже канет: ынде Святой Черке, тамлын ўпшышö пеледышла, тыйым чапландара; тыйын шўгар ўмбалнет, святой тўсет ончылно, илышылан кумалме гае кумалына: мемнан йодмынам налын, Пылпомышто улшо чаманыше Ачанан престолышкыжо намиен шукто, тыланет ен-шамыч верч кумалаш вий пуалтын, да тый декет толшылан курымаш илышым, поро пашам тўналаш благословенийым, чыла ойго ден колянмаш деч кораншашым йод: тыйын святой кумалмет дене чыла чаманыше Утарыше ончылно мемнан верч, йöрдымö да языкан енет-влак верч, шого; поро пўрымашан святой Ксения авана, аза-влакым тынеш пуртен волгалтараш да Святой Шўлышын пуымо печатьше дене палемдаш, ўдыр-рвезе-влакым чын верч пенгыдын шогаш, Юмылан инанаш, Туддеч лўдаш туныкташ, тунеммаштышт сенгымашке шуаш полшо; сусыр, тўрлө чер дене орланыше-шамычым паремде, ешанлан йöратымашым, икте-весе коклашке умылымашым колто, монах-влаклан койдымо тушман ваштареш пенгыдын шогаш полшо, мыскылымаш деч нуным арале, священник-влакым Святой Шўлыш дене пенгыдемде, калыкнан да элнан тыныс, ласка илышыжым арален шого, колаш шушо-влаклан Святой Причастийым подыл колаш Юмым сөрвале, тый вет мемнан ўшанна, писын колын утарышына улат, тыланет таум ыштена да тый денет пырля Ачам, Эргым да Святой Шўлышым моктена, кызытат, керек-кунамат, курым-курым мучкак. Аминь.

дене шижын моштыман. Поро пиалан Ксения авана Петербург оласе калыкым тиде шижмашлан шке илышыж дене туныктен. Колымыж дене тудын святой вийже пытен огыл, порым ыштен кертше вийже кызитат кугу.

Тудын лүмжӧ дене кылдалтше ӧрыктарыше паша шукерте огыл Санкт-Петербургышто лийын. 28 ияш медшужар Оксана Попова шуко омым ужын: тудын 22 ияш Дмитрий шольжым пуйто йӱшӧ рвезе-шамыч кырат. Омыжым аважлан каласен. Тудат тыгаяк омым ужын улмаш. Тыгаяк омо эше шонго коваштлан кончен. Нунын ӧрын шинчымышт годым институт гыч Дмитрий пӧртылын да каласен: «Каныш кечылан мый Кавголово поселкыш йолташем деке унала каем».

Рвезе кас электричкыш вашкен, а лишыл енге-влакын икгай омым ужмышт нерген ойлымышт да мӧнгыштӧ кодаш сӧрвален йодмышт самырык рвезым воштылтен веле.

Ава, кова да ака, шӱлык дене темын, кажныже шке пӧлемышкыже пурен. Ончылгоч икте-весе дене мутланен келшыде, кажныже ты ешыште пеш чот пагалыме святой Ксения авалан кумалаш тӱналын, Дмитрийым арален налаш сӧрвален.

Ик шагат йӱдым омса ш йынгыртыме йӱк шоктен. Йӱштӧ дене чевергыше чуриян Дмитрий омса воктене шоген. Уто шомакым пелештыде, тудо малаш возын, корнышто мо лийме нерген эрдене веле каласкален:

– Ик остановкышто электричкысе вагоныш вычкыжын чийыше ӱдырамаш пурыш. Вуйыштыжо – шовыч. Тудо ваштарешем верланыш. «Молан телым ӱмбал вургем деч посна коштеш?» – ӧрын шоналтышым мый. Канде шинчаж дене тӱслен ончаш тӱналмежыке, мый пуйто тӱнгылген шинчым. Вес остановкышто вагоныш икмыняр самырык ен пурыш. Нуно такшат чот йӱшӧ улыт ыле, эше тыштат йӱыч, шке коклаштышт осалын мутланышт. Ваштарешем шинчыше ӱдырамаш трук тарваныш, пуховик шокшем гыч кучен, мыйым тамбур велыш шупшыльо. Мый ончыч кокытеланышым, но пуйто шке кӧргыштем порын, но пенгыдын каласыме йӱкым колым: «Кайышна!» Вес остановкышто электричке гыч лекна. Омса петырнакте, поезд эркын тарваныш, тыгодым йӱын аныргыше рвезе-шамыч мемнан вагонышто икте-весешт дене кредалыт ыле. Лекна коктын, а луман платформышто мый шкет гына шогенам! Кузе тыге?! Лӱдмем дене тупыштем йӱштӧ пӧжвӱдым шижым, содоррак корным вончен, мӧнгеш олаш толшо электричкыш шинчым.

Оксана шке шольжым Смоленский шӱгарласе часамлаш нангаен. Юмылан ты марте ӱшаныдыме студент Петербургысо поро пиалан Ксения аванан святой тӱсшым ужын да, ошем каен, пелештен: «Ой, Юмыжат! Вет тенгече тиде ӱдырамашым ужынам!»

Тынеш пурышо еглан священникын сугыньжо

Тынеш пурымым кокымшо гана шочмаш дене танастарат. Юмо дене пырля илаш манын, Тынеш пурымет годым тый кокымшо гана шочат. Ончылнет волгыдо корно почылтеш, но шкеже тыршаш от тӱнал гын, Юмо илышетым вашталтен ок керт. Юмо айдемын эрыкшым жапла, ваштареш ок ыште. Сулык да тӱрлӧ осал ваштареш тый шке от шогал гын, Господь тыйын кумылет ваштареш ок кай да ок утаре. Омсам почмеке, кӱлеш верыш от пуры гын, пайдаже ок лий. Тый шке тыршаш от тӱнал гын, Тынеш пурымет денат тыгак лиеш.

У илышыш пураш кумылет лектеш манын, мый ӱшанем. Иканаште чыла палаш да чын ыштен мошташ ок лий, но тыланет Юмо Шке полшаш тӱналеш. Тидлан молитвам лудаш да Черке службыш кошташ кӱлеш.

Тӱн таинстве – тиде Причастий. Кажне рушарнян Черке чыла христианиным Юмын литургийыш ӱжеш, а тушто Святой Причастийыш ушнаш лиеш.

У илышыштет тыланет священник полшаш тӱналеш. Илыш корныштет лийше чыла сай ден осалже нерген тудлан чон почын каласкален кертат. Тудын канашыже полшымо дене порылыклан, чын ӱшанымаш ден йӧратымашлан тунемат.

Мемнан общиныште тый у йолташ-шамычым муат манын, мый ӱшанем. Кажне черке приходишто шуко паша самырык-влак дене пырля шукталтеш, тыйат тушко ушно. Шке приходиштет мом ышташ кӱлмӧ нерген пален нал да кушто полшен кертмет нерген шоналте. Тидын нерген бачышка дене мутлане.

Черкыште тый порылык, йӧратымаш да ваш полшымым веле огыл, тыгак иктаж уда койышым ужат гын, ит ӧр. Шуко ен тыйын семынак илышыште у корным тӱналеш веле, айдемылан иканаште вашталташ неле, сандене нунын нерген удан ит шоно. Юмо дене пырля у семын илаш нунат эше тунемыт веле, чылажат але ончылно.

Илышет эркын дене сай велыш вашталташ тӱналеш. Но тиде корно куштылгак огыл, вет осал ваштареш шога пеш неле. Осал тӱрлӧ семын койын мошта: тудо шыде веле огыл, чоным алгаштарышат лийын кертеш, южгунам иктаж уда кумылшупшмаш чылт тыглай гай чучеш, улылен шуктыде, шоналтет: «Мо вара, чылан тыге илат!». Нелылык деч лӱдде, Христос дене пырля лияш тыршет гын, айдемылан могай кӱкшыт пӱралтын, тушко лишемат. Тиде кӱкшытшӧ – святость, эрык, яндар йӧратымаш! Тыге тыршет гын, Тынеш пурымашет дене тыйын мландымбалысе илышетат вашталтеш, тыгак тиде курымашлык илышлан тӱналтыш лиеш. Курымашлык илыш – тиде Юмо да чыла святой-влак дене пырля илыме куан!

РОШТО ШҮДЫР ВОЛГАЛТЕШ

Купсоласе Эн святой Юмын Аван Леvedмыже лүмеш черке пеленысе Рушарня школыш коштшо йоча-влак Рошто пайремлан моткочак куаненыт. Пеш сылне программм ямдыленыт. Ончаш толшо калыкым тений иканаште идалыкын латкок тылзыж дене ваш ыштеныт. Вет нуно «Латкок тылзе» йомак почеш келыштарыме представленийым модын ончыктеныт. Тыште эн түнжӧ – порылык, тудын сенымашыже; шыгыр, сут чонан-влакын вашталтыштым

почын пуымаш. Пайремым тыгак Йүштӧ Кугыза ден Лумӱдырын толмышт сӧрастарен. Вет нуножо кажне йочалан мешакышт гыч пӧлекым пуэныт, почеламут лудмым кумылын колыштыныт, шкештат пырля модыныт.

Представлений деч вара йоча-влакым үстел сий вучен, настоятель деч кажне тунемше пӧлекым налын. Ме Евгений (Усков) ачалан кугу таум ойлена. Тек пайрем кумыл идалык мучко мемнан дене кодеш, порылыкым шара.

Лидия АЛПАЕВА.

РОШТО – ВУЧЫМО ПАЙРЕМ

Теле – сылне пагыт. Уремыште ош түс озалана, пуйто тудо илышысе чыла лавырам петырен да ала-могай кугу вашталтышым вуча. А юзо вашталтышыже – тиде Христос Юмынан Шочмо кечыже.

8 январь. Сотнур кундемысе йоча-влакын чоныштышт куан кумыл озаланен: вет тиде кечын идалык мучко вучымо Рошто пайрем черкыште эртаралтын. Южышт икымше гана ты пайремыш толыныт, көргӧ куаныштым ончыкташ манын, мотор деч мотор вургемым чиеныт. Ӱдыр-рвезе-влак, кидым кучен, Иисус

Христос Юмынан шочмо кечыжым моктен, кож йыр мурен-куштен пӧрдыныт. Ача-ава, коча-кова-влак шке йочаштым, уныкаштым ончен куанен, совыштым пералтеныт, а южышт пырля шогалын куштенытат. Түрлӧ модыш, тушто, муро ден куштымаш-влак шӱлыкын шинчаш нигӧлан эрыкым пуэн огытыл. Тиде кечын кажне йоча моткоч пиалан лийын. Пайремын эн вучымо татше – шере пӧлек да изи икона-влак. Игорь ачана чыла йочам, ача-аваштым пайрем ден саламлен да шукерте огыл чонен пытарыме трапезныйыш тамле чесым пурлаш ўжын.

Тыгай куаным йоча-влаклан пӧлеклаш манын, черкынан настоятельже, иерей Игорь Сапаевын благословитлымыш почеш верысе школышто тыршыше О. Миловидова, Л. Тихонова, Л. Данилова да черкысе пашам вораңдараш полшышо В. Рыбакова, Л. Павлова, З. Алексеева, Г. Григорьева, В. Александрова, Г. Карпова тыршеныт. Нунылан таумутым ойлена.

Игорь ачанамат саламлена да тудлан Юмо дечын пенгыде тазалыкым, чытышым, йырже шукрыак калыкым чумыраш вийым, мастарлыкым йодына. Вет ты пашам вораңдарен колташ куштылгыжак огыл.

Алевтина ЧЕРНОВА.
Юлсер кундем.

Тиде кечым ме, чыла православный калык, кугу куан дене вучена. Шукынжо литургийыште йӱдым молитвам колыштына, икмыняржым мурена, Пырчесым подылына. Эрлашыжым Рошто пайрем эртаралтеш.

Каласаш кӱлеш, мемнан деке тиде пайремыш Азъял, Изи Корамас, Купсола, Энерсола Рушарня школла гыч шагал огыл йоча толын. Пайремнам Йӱштӧ кугыза ден Лумӱдыр сӧрастарышт. Тӱрлӧ тӱс дене йӱлышӧ кож йыр муралтенна, почеламутым каласкаленна, тавалтенат ончыктенна. Иктаже вожылын гынат, тиде шижалтын огыл, тӱшкаште ик шӱлыш лийын.

Кугурак икшыве-влак, Евангелийысе сӱретлан келыштарыме вургемым чиен, сценке-влакым модын ончыктенят. Мутлан, Изи Корамас Рушарня школыш коштшо йоча-влак чодырасе янлык-влакын пайремлан ямдылалтмыштым мастарын ончыктенят. Энерсола школын тунемшыже-влак марла колядке дене модыныт. Арын Рушарня школыш коштшо ӱдыр-рвезе-влак Рошто пайремын историйже дене палдареныт. Коркотово Рушарня школын ямдылыме

спектакльже тыгак ойыртемалтын. Каваште йӱлышӧ Вифлеем шӱдыр, ош шулдыран Суксылан сукалтен шичше кӱтӱчӧ-влак, волхв-шамыч мемнан шинча ончылно эртышт, Утарышын шочмылан куан мут дене пырля муро-влак йонгалтыч.

Рушарня школым вуйлатыше Надежда Стрелкован ойжо почеш сӧрастарыме залын тӱсшӧ пайремлан келшыше лийын: юмога, вертеп, Вифлеемысе шӱдыр, ший-шӧртньӧ мишура, тӱрлӧ чиян йылгыжше кагаз гыч ыштыме лумпырче-влак, йоча-влакын сӱрет, кидпаша выставкышт... Пурен шогалат – йомакыште улметла веле чучеш. Чылажымат ончаш толшо ача-ава, уна-влакат йывыртен вашлийыныт. Кажне ийын мом гынат уым ужнына, палыдымым пален налына.

Пытартышлан Арын селасе Христосын Шочмыжо лӱмеш храмын настоятельже Николай ача «тау» мутым каласен, пайрем дене саламлен, йоча-влаклан пӧлекым, кажне уналан костенечым кучыктен. Поро йӱла почеш пайремна чайым йӱмаш дене мучашлалтын.

Лариса ЯКОВЛЕВА, Тамара КУЗНЕЦОВА.
Арын Рушарня школ.

ХРИСТОС ЮМЫМ МОКТЕНА

Тӱнямбалсе христиан-шамычын кугу пайремыштым, Христос Юмын Шочмо кечыжым, палемдаш Шенше черке пеленысе Рушарня школыш калык ятыр погынен. Шенше гыч веле огыл, Унчо да Нуж-Ключ гычат шукын толыныт.

Шенше школын тунемшыже-влак А.В. Григорьева ден А.В. Алексееван вуйлатымышт почеш сылнымут-сылнысем композицийым мастарын ончыктенят. Изирак классыште

тунемше-влак пайремым поснак сӧрастареныт. Нуж-Ключ школышто тунемше йоча-влак Христосым моктымо мурым йонгалтареныт, почеламутым сылнын лудыныт. Унчо школын тунемшыже-влак марий вургеман чиемышт дене пеш моторын койыныт, Рошто кож йыр марла кушталтеныт. Могай пайрем марий ялыште марла кушталтымаш деч посна! Изи ӱдыр Ксения Григорьеван ава нерген муржо шӱмеш пижын йонген. Мучашлан Рошто кож шке йырже чыла йочам поген куштыктен мурыктен.

Христос Юмын пайремже тӱрлӧ школысо йоча-шамычым иктыш ушен, чонышто волгыдылыкым, порылыкым, йӧратымашым ылыжтен, икте-весе дене палымым ыштен. Ик йочат пӧлек деч посна каен огыл, тыгак пайрем ӱстел вучен. Поснак Шенше храмын настоятельже Евгений ачан черке мучко экскурсийым эртарымыже, порын мутланен колтымжо чылалан келшен манын шонем.

Тау лийже пайремым ямдылыше, эртарыше-влаклан. Юмо нуным арален шогыжо.

В.Е.Григорьева.
Морко район, Шенше села.

Юмо арален коден

Ончылмут олмеш

Лу ий наре шуйнышо Афган сар гоч лат-кандаш-коло ияш тўжем дене совет салтак эртен, лўддымылыкым да патырлыкым ончыктен. Душман-влак ваштареш кредал-маште тўжем дене салтакын, офицерын, медпашаенын ўмырышт кўрылтын. Мыняр рвезе чолак, сокыр, сонгыра лийын. Тиддечат шуко самырык енын чонешыже курымешлан келге сусыр кодын.

Лач Господь Юмылан ўшанымаш, Тудым уло чон дене сўрвалымаш ятыр салтаклан афган мландыште илен кодашыже полшен. Тидын нерген Совет Армийын запасысе гвардий подполковникше Владимир Азоров «Сущее даётся Богом, или «Отче наш» майора Михайлова» шарнымаш книгама возен. Тиде книга гыч ик сўрет дене тендамат палдарена.

ПУДЕШТАМШ

Афганистаныш шошо февральыште толеш. Пушенгылаште кечен кодшо ўмасы лышташ-влак воктене у лышташнер-шамыч палдырнат. Эсогыл кў дене леведалтше мландат тўрлў пеледыш дене петырналтеш. Юж пеледалтше олив, апельсин да мандарин пушенге-влакын вуйым аныртарыше пушышт дене темеш. Тўрлў копшангын чонештылме йўкшў, кайык-влакын куанен вычыматымышт йырым-йыр шокта. Тўня Утарышынан пўрымў zakonжо дене ила. Тыгай годым мландымбаке шуйнен возын, ош кечын шокшыжым шижын каналтыме шуэш. Но салтакын порысшо шошо да тыныс илыш нерген мондаш йодеш...

Мотострелковый бригаде кредалмаш лийшаш верыш тарванен. Колонно ончылно лўдыкшў улмым эскерыше отряд каен. Пеленышт сапёр-влакын подразделенийышт эртен, вет корно чўчкыдынак мине дене петырналтше лийын. Адакше курык кокла гыч совет колонныш душман-влак керылт кертаныт.

Мотострелковый бригаде ончыч БТР куда-лын. Тушто бригадын командирже, боевой дейвийым шуктышо опергруппын штабшым вуйлатыше майор Антонов, моло офицер-влак шинченыт. Чыланат пеш тўткын йырым-йыр эскереныт.

Теве курык-влак шенгелан кодын. Ончылно - тўр вер. Ынде иктаж менгым лўйкалымаш

деч посна, лўдде, ласкан кудалаш лиеш. Но трук БТР-ым вўдышў механик рульжым савыралын да машина пеш писын корно ўрдыжкў корангын.

- Мо тыгай? - комбригын йўкшў кўдырчў рашкалтыме гай шоктен. - Корно гыч молан корангыч?!

- Ом пале, полковник йолташ, - лўдын вашештен водитель, а шкенжын йоча чурийже чот-чот чеверген. - Мылам ала-могай йўк пенгыдын кўштен каласыш: «Рулетым писын савырал!».

- Мом ойлыштат? - тыгай вашмутлан комбриг эшеат чот сырен. - Онешет ыресым сакенат да чыла ышташ лиеш шонет мо?!

Чынак, салтакын мучыштаралтше гимнастёркыжо йымачын вичкыж шўртеш сакыме изи вўргене ырес койын. Социализм жапыште совет калыкым атеистым куштеныт, сандене Юмылан ўшанаш, ыресым нумалышташ чарыме лийын. Тидыжак комбригым чот сырыктен.

- Чечас мый тылат ончыктем! - Комбриг механик деке машина кўргыш тўрштен, а пурымыж деч ончыч БТР-ышт почеш шогышо КамАЗ-лан ончыко кудалаш кўштен, кидшым лупшалын. Майор Антонов, салтакым пыдал налаш манын, вуйжым люкыш чыкен. Моло офицер-влак тыгай тат дене пайдаланен, улнышо капкылыштым виктараш манын, БТР-ыште кынел шогалыныт.

КамАЗ БТР дене тўр лиймеке, трук, уло мландым сургалтарен, пудештме йўк шоктен. Броняште шогышо-влакым толкын дене мландымбаке ўштыл кудалтен. Машина ончыл мостшын пудыргыжо-влак йыр шижалтыныт: ик офицерын пел шинчаже йоген лектын, весын мўшкыржым пўчкеден пытарен, кумшын пел йолжым кўрыштын. Пудешталтше КамАЗ кабиныште водитель ден машинан кугуракше колен киеныт. Йынгысыме да чот кычкырыме йўк южым темен.

Орын пытыше комбриг люк гыч лектын, механикынат вуйжо койылатен. Бригадын медикше-влакын толын шумешкышт майор Антонов да моло салтак сусыргышо-влаклан икымше полышым пуэныт...

Ик шагат гыч бригаде угыч корныш тарванен. Але марте шкенжым пенгыде атеистлан шотлышо комбриг шып шинчен. Палемдыме верыш миен шумеке гына механик деке лишемын да кидшым шуялтен:

- Тау, эргым, илышнам арален кодышыч. Ужамат, Господь тыйым чот арала. Мый тыйым правительствын наградыжлан темлем.

Ты татыште воктенышт кў лийын, чылан умыленыт: пенгыде койыш-шоктышан, шонымашыжым кўчыкын да раш ойлен тунемше комбриглан тыгай мут-влакым ойлаш куштылго лийын огыл. Тидлан кўра тудын кўргў шижмашыж чылт вашталтын. Комбригын кайымекше, салтак политпашаен да моло деч вожылде, лўдде онжо пелен арален нумалыштме ыресшым луктын шупшалын. Нигў тудым шылтален, нигў воштылын огыл.

А.ЭМАНОВА ямдылен.

ПН		4	11	18	25
ВТ		5	12	19	26
СР		6	13	20	27
ЧТ		7	14	21	28
ПТ	1	8	15	22	
СБ	2	9	16	23	
ВС	3	10	17	24	

7	- праздники двенадцатые	8	- дни строго поста
14	- праздники великие	9	- трапеза без мяса
8	- славянские седмицы	10	- разрешение на рыбц
10	- дни поминовения усопших	11	- разреш. на раст. масло
14	- дни постные	12	- разрешение на вино
		13	- разрешение на икру рыбы

1 – Преподобный Макарий Великий ден Ефессысе святитель Маркын кечышт. Москван да уло Российын **Святейший Патриарше Кириллым троныш шындыме кече.**

ФЕВРАЛЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

2 – Преподобный Евфимий Великийын кечыже.
 6 – Петербургысо поро пиалан Ксения аванан кечыже.
 7 – Святитель Григорий Богослов ден Киевысе священномученик Владимира кечышт.
 9 – Святитель Иоанн Златоустын кечыже.
 10 – Руш Черкысе новомученик ден исповедник-влакын погынышт.
 11 – Священномученик Игнатий Богоносецын кечыже.
 12 – Василий Великий, Григорий Богослов ден Иоанн Златоуст святитель-влакын кечышт.
 14 – Мученик Трифонын кечыже.

15 – Господь Иисус Христосым Вашлийме (Сретенье) пайрем.

16 – Апостол-влак дене тюр улшо Николай Японскийын кечыже.

Марий кундемысе священномученик Адриан Троицкийын кечыже.

22 – Иркутскын святительже Иннокентий ден Москван святительже Тихонын кечышт.

25 – Юмын Аван Иверский иконыжын да Москван святительже Алексийын кечышт.

27 – Апостол-влак дене тюр улшо Кириллын, славян калыкын туныктышыжын, кечыже.

Перкан лийже!

Илышыште тыгеат лиеш: южгунам уна-влак вучыдымын толын лектыт, а тендан нунылан чайым нимо дене йукташ. Йондымылыкыш логалаш огыл манын, тиде рецептым темлена. Тыгай когылым пеш вашке кужашт лиеш. Лишылда-влакымат тамле кочкиш дене куандарен кертыда.

ТАМЛЕ ВАШКЕПОЛЫШ

Руашлан кўлыт: 2 кўчымō муно, 400 мл кўчымō торык (кефир), 3,5 стакан ложаш, 100 г сыр, 0,5 изи совла содо, тамже дене сакырложаш ден шинчал.

Когыльо кўргылан кўлыт: 5 кўчымō паренге, 50 г шўшмўй, 100 г сыр.

Муным, сакырложашым, шинчалым пырля лугыза. Тушко кўчымō торыкым, сырым, ложашым ешарыза да руашым нўштылза.

Паренгым вичкыж тыртышын пўчкеден жаритлыза. Шинчалым шавалтыза.

Формыш (пергамент кагазым шаралтен кертыда) ончыч пел руашым опталза. Вара

паренгым пелыжым шаралтыза, ўмбақыже сырым да кодшо паренгым пыштыза. Ўмбақыже адак руашым опталза. Ончылгоч 180 градус марте ырыктен ямдылыме духовкыш 40 минутлан шындыза.

КОЧКЫШДА ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 1.02.2019 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" порт.

Редакцийын да издательын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пōлем.
тел.: (88362) 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru
Редакционный советым вуйлатыше: Н.В. Чузаев.

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.П. Чемекова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.
 Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонмашышт тюрлō лийын кертыт. Серыш-влак мōнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

СЫЛНЕ РОШТО КЕЧЫН

Ит шоно тошто манын,
Пеш вучымо Рошто пайрем.
Ший шўдыр сортам налын,
Мый черке йыр кайынем.
Кавашке, кўш, ончалын,
Шижнем, кузе моктеныт
Ош суксо-влак, муреныт
Шочшо Азам чапландарен.
Шерча воктен Яндар Ава
Шыпак рўпшен шинча.
Мален колтен Изи Аза –
Ончыкылык Кугыжа.
Пеш сылне Рошто кечын
Пайремыш мый вашкем.
Пырля йоча-влак дене
Юем моктен мурем.

Мария Яковлева.
Арын Рушарня школ.
* * * * *

МАРДЕЖ ЭРГЕ

Окнашкетше тый ончал-ян,
Кö сöралын сүретлен?
Тиде теле, оза теле
Мардеж эргыжым колтен.
А Мардежше йывырталын,
Умбакеже чымыкта.
Пүнчерла ден кожерлалан
Чинче упшым упшалта.

Г.КУЗЬМИНА.

Куанен чиялтена

Кайыклан – кочмывер

Йолташ, тый поро кумылетым ончыктынет гын, кормушкым ышташ ит мондо. Пошкудо ялысе поро оза ден озаватым пеш сайын палем. Нунын деке кеч-кö толеш гынат, поро мут дене вашлийыт, поро мут дене ужатат. Кинде-шинчалыштым пурлде огыт колто.

Мыят нунын дене уна лийым. Мөнгö тарванымекем, оза-влак мыйым кудывечыш ужатен луктыч. Лекмекем, сад могырыш ончалыма, олмапушто кечыше кормушкым ужым. Йырже иктаж 15-20 кisa да лого-влак чонештылыт. Чылан кормушкыш шинчаш черетыштым вучат. Ай, могай куанен, йöратен нуным ончен шогышна. Пүртүсын моторлыкшым ужын моштен, порылыкым

кажне ен шижшаш. Сурт оза мыйын ончыланк кормушкыш пырчим чош гына оптале.

– Тыге кажне эрдене ме кормушкыш пырчим, кинде пудыргым, кечшудым, пызлыгычкым, поланым пыштена.

Уныкам дене коктын меат олмапу укшыш ныл лужан кормушкым ыштен сакалтышна, тар шўрашым лынак оптална. Лого, кisa, пöрткайык-влак пошкудо велымат чонештен толыч ала мо? Ятырын погынышт. Ынде кызыт нуно мыланна, чынак, йолташла чучыт. Поро чоннам почын, айста вашкерак кайык-влакым пукшаш тўналына. Тыге Юмыжак каласен коден.

Г.КУЗЬМИНА.
Морко район.

